

Uniwersytet

Do użytku wewnętrznego nr _____

Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie

Biblioteka Główna

Exemplarz obowiązkowy

BIBLIOTEKA
UMCS
LUBLIN

Informator

kwiecień, maj,
czerwiec

1975

Wydano na prawach maszynopisu

	str.
I. Z ŻYCIA PARTII	1-3
II. PRZEDSTAWIAMY INSTYTUT HISTORII UMCS	3-10
III. KONTAKTY ZAGRANICZNE UMCS	10
a/ Ocena kontaktów zagranicznych pracowników naukowych UMCS w latach 1972-1975	10-15
b/ Współpraca Zakładu Technologii Chemicznej Instytutu Chemii z gospodarką narodową	15-20
IV. Z DZIAŁALNOŚCI RADY ZAKŁADOWEJ	20-22
V. BIBLIOTEKA UMCS	22
Nabytki zagraniczne Biblioteki Głównej UMCS	22-25
Rank Xerox w Bibliotece	25-26
Wystawa osiągnięć UMCS w Rumunii	26-27
VI. 500 LAT WOJEWÓDZTWA LUBELSKIEGO	27-31
VII. STUDENCI O SOBIE	32
VIII. Z DZIAŁALNOŚCI SZSP	34
IX. SYLWETKI PROFESORÓW	37-40

Druk. UMCS ser.184/75 nakł.250 A4 E-8

I. Życia Partii

Wydarzeniem o dużej randze w życiu Partii, w tym także w życiu Uczelnianej Organizacji Partyjnej była akcja wręczania nowych legitymacji partyjnych. W dziedzinie nauki, oświaty i kultury na terenie województwa lubelskiego jako pierwsi nowe legitymacje otrzymali członkowie OOP Międzyuczelnianego Instytutu Filozofii i Socjologii. Jest to wyróżnienie dla dobrze pracującej organizacji partyjnej tego Instytutu. 16 maja br. zostało zakończone wręczanie nowych legitymacji partyjnych w Uniwersytecie. Zebrania partyjne miały wszędzie bardzo uroczysty charakter i jednocześnie były bardzo konkretne. Oceniono dotychczasową pracę OOP i nakreślono kierunki dalszego działania. Zebrania te były także okazją dla wyróżnienia tych towarzyszy, którzy mają największe osiągnięcia w pracy naukowej i partyjnej. Warto przypomnieć przy tej okazji, że tow. profesorowie G.L.Seidler i A.Waksmundzki wyróżnieni zostali listami gratulacyjnymi I sekretarza KC PZPR tow. Edwarda GIERKA. W uroczystych zebraniach, na których wręczano nowe legitymacje partyjne udział brali przedstawiciele wojewódzkich i miejskich władz partyjnych: Sekretarz KW tow. Tadeusz MIZERA, I sekretarz KM tow. Stanisław MANTYKA, kierownik Wydziału Nauki i Oświaty KW tow. Maria BERZYŃSKA i sekretarz KM tow. Ewa KRAJEWSKA.

Ważnym wydarzeniem w życiu POP UMCS było utworzenie przy KU PZPR Uczelnianego Ośrodka Propagandy i Informacji.

Ośrodek będzie kierował całością szkolenia partyjnego w Uczelni. Obok dotychczasowych form szkolenia kandydatów, szkolenia w OOP i POP wprowadza się nowe, takie jak: szkolenie kadry kierowniczej Uczelni, seminaria i konferencje teoretyczne oraz szkolenie aktywu SZSP. Ośrodek będzie prowadził także szeroką działalność poza szkoleniową w postaci dyskusji tematycznych, projekcji filmów polityczno-oświatowych, spotkań z lektorami KC i KW, wystaw okolicznościowych. Ośrodek dysponuje także bogatą literaturą partyjną, szkoleniową i polityczną. Ośrodek mieści się w sali 106 Biblioteki Głównej UMCS. Kierownikiem Ośrodka został członek KU tow. mgr W. JÓŹKOWIAK.

Zgodnie z wytycznymi XVI Plenum KC PZPR Komitet Uczelniany dokonał analizy stanu badań w naukach społecznych w Uniwersytecie. Nekreślono podstawowe kierunki dalszego doskonalenia i podniesienia na wyższy poziom badań naukowych. Postulowano większą koncentrację tematów badawczych w naukach społecznych i koncentrację wysiłku badawczego na podstawowych najbardziej kluczowych problemach. Wskazano także na celowość tworzenia interdyscyplinarnych grup badawczych.

Uczelniana Organizacja Partyjna brała aktywny udział w życiu wojewódzkiej i miejskiej instancji partyjnej. Na Wojewódzkiej Konferencji Sprawozdawczo-Wyborczej rektor Uniwersytetu tow. prof.dr Wiesław SKRZYDŁO wybrany został w skład Egzekutywy KW. Na Miejskiej Konferencji prorektor tow.doc.dr Albin KOPRUKOWNIAK przewodniczył zespołowi do spraw ideowo-wychowawczej pracy z młodzieżą, a I sekretarz KU tow. dr Kazimierz WILIŃSKI w obszernym wystąpieniu przedstawił szereg konkret -

- nych wniosków dotyczących między innymi spraw Uniwersytetu, które zostały włączone do uchwalonego na Konferencji programu KM PZPR. Tow. Kazimierz WILIŃSKI wybrany został członkiem Komitetu Miejskiego.

W związku z przejściem tow. dr M. SZYSZKI do pracy w Instytucie Podstawowych Problemów Marksizmu-Leninizmu Plenum KU przychyliło się do jego prośby o zwolnienie z funkcji II sekretarza KU i członka Egzekutywy. Plenum Komitetu Uczelnianego powierzyło pełnienie funkcji II sekretarza dotychczasowemu sekretarzowi KU tow. doc. dr hab. Wiesławowi ŚLADKOWSKIEMU. Nowym sekretarzem KU d/s ideowo-wychowawczych i członkiem Egzekutywy wybrany został tow. dr Ryszard DROBA.

dr Ryszard Droba

II. Przedstawiamy Instytut Historii UMCS

Stary chwyt retoryczny doradza rozpocząć wykład od wskazania trudności zawartych w jego przedmiocie. Sądzę, że zadanie, przed którym stoję - zaprezentowanie w krótkim szkicu osiągnięć i planów badawczych historyków UMCS, zaprezentowanie które nie byłoby tylko wyliczeniem tytułów prac i nazwisk ich autorów - w pełni usprawiedliwia odwołanie się do tego chwytu.

Kierunek historii w UMCS jest stosunkowo młody. Powstał on dopiero w 1952 r. Niespełna 5 lat temu, w ramach doko -

nywanych zmian struktury uczelni, utworzono na Wydziale Humanistycznym Instytut Historii, w skład którego wchodzi 8 zakładów dydaktyczno-naukowych: 1/ Zakład Historii Starożytnej, 2/ Zakład Archeologii, 3/ Zakład Historii Średniowiecznej, 4/ Zakład Historii Krajów Anglosaskich, 5/ Zakład Historii Kultury, 6/ Zakład Historii Nowożytnej, 7/ Zakład Historii Najnowszej i 8/ Zakład Historii Narodów ZSRR.

Z własnych doświadczeń wiem, jak trudno w takich prezentacjach wyminąć Scyllę autoreklamy i Charybdę przesadnej skromności; jeśli zaś nawet uda się ich uniknąć to i tak mówić musi nad wszechstronną analizą pokazywanie pozytywów i zrozumiały, z najlepszych uczuć płynący, wszystkoizm i rejestracja, niwelująca znakomite osiągnięcia i skromniejsze dokonania. Przede wszystkim zaś trzeba się zastrzec, że nazwiska i tytuły dzieł w tekście tym wymienione mają charakter tylko egzemplifikacyjny.

Zasadniczy rys Instytutu Historii UMCS to oczywiście jego rozbudowa instytucjonalna i kadrowa. Drugi - obok rozrostu instytucjonalnego i kadrowego - zewnętrzny wyznacznik rozwoju to rozszerzenie frontu naukowo-badawczego - uruchomienie lub rozbudowa specjalizacji nowych, a odpowiadających współczesnemu zapotrzebowaniu społecznemu. Przykładowo wymienić tu można Zakład Historii Krajów Anglosaskich, jedyny tego typu w Polsce, który - obok badań nad dziejami Kanady - prowadzi badania nad zagadnieniem stosunków gospodarczych, politycznych i kulturalnych polsko-angielskich, głównie zaś problemem znajomości Polski w Anglii i Anglii w Polsce. Z tego zakresu ukazała się

książka prof. Henryka Zinsa - "England and the Baltic in the Elizabethan Era" /Manchester 1972/, będąca angielskim tłumaczeniem monografii tegoż autora pt. "Anglia a Bałtyk w drugiej połowie XVI wieku" /Wrocław 1967/. Ostatnio prof. Henryk Zins wydał dwie pozycje - "Mikołaj Kopernik w angielskiej kulturze umysłowej epoki Szekspira" i "Polska w oczach Anglików XIV-XVI w". Spod pióra prof. Zinsa wyszedł też zarys dziejów brytyjskich pt. "Historia Anglii".

Pracownicy Instytutu Historii UMCS rozpoczęli również współpracę z filmem, Prof. Adam Kersten był konsultantem naukowym filmu "Pan Wołodyjowski", a współautorem scenariusza i konsultantem naukowym filmu "Potop", bijącego wszelkie rekordy popularności.

Przerwijmy tę ilustrację, by skierować uwagę w stronę tematyki współczesnej w poszczególnych zakładach.

I tak w Zakładzie Historii Starożytnej prowadzone są badania nad problemem stosunków gospodarczych i społecznych schyłku republiki i cesarstwa rzymskiego, ze szczególnym uwzględnieniem prowincji rzymskich. Z ostatnich publikacji podkreślenie zasługuje tu studium prof. Romana Kamienika - "Wojna Cezara z Pompejuszem na Wschodzie" i monografia doc. Tadeusza Łoposzkii - "Trybunał Publiusza Klodiusza". W planie badań naukowych przewidziano opracowanie następujących tematów: ruchy społeczne w Rzymie w dobie Cezara i życie rodzinne niewolników w cesarstwie rzymskim w świetle epigrafiki.

Podstawowa problematyka Zakładu Archeologii dotyczy zagadnień młodszej epoki kamienia /prace wykopaliskowe doc. Jana

Gurby w powiecie puławskim/ i okresu wczesnośredniowiecznego /prace wykopaliskowe dr Stanisławy Hoczyk-Siwkowej i mgr Ireny Kutyłowskiej na Starym Mieście w Lublinie/. Okresu wczesnośredniowiecznego dotyczyła również praca niedawno zmarłego prof. Aleksandra Gardawskiego pt. "Chodlik".

Obecnie problematyka naukowo-badawcza Zakładu uległa radykalnej zmianie. Skoncentrowano się na badaniach terenów powstającego Lubelskiego Zagłębia Węglowego, czemu między innymi służy powołany wspólnie z Urzędem Wojewódzkim w Lublinie Archeologiczny Ośrodek Badawczo-Konserwatorski.

Ważnym osiągnięciem naukowo-badawczym w zakresie historii Polski do 1795 r. są liczne rozprawy i studia poświęcone stosunkom polsko-niemieckim w X-XIV wieku i historii społeczno-politycznej XVII wieku. Prof. Kazimierz Myśliński opublikował ostatnio dwie rozprawy poświęcone genezie Marchii Brandenburskiej i artykuł o utracie przez Polskę Pomorza Zachodniego, w druku zaś znajduje się rozprawa o stosunku Brandenburgii do Pomorza Zachodniego do połowy XIII wieku. Prof. Adam Kersten ogłosił - obok podręcznika "Historia Szwecji" - kilka monografii i wydawnictw źródłowych. Są to między innymi: "Stefan Czarniecki 1599 - 1665", "Na tropach Napierskiego", "Warszawa kazimierzowska 1648 - 1668", "Sienkiewicz - "Potop" - historia" i "Szwedzi pod Jasną Górą 1655".

Zakład Historii Kultury prowadzi badania nad aspektami oświatowymi i kulturalnymi reformacji w Rzeczypospolitej XVI - XVIII wieku oraz studiami zagranicznymi młodzieży w tym okresie. Z wymienionej problematyki opublikowanych zostało wie-

le prac naukowych i popularnonaukowych, w tym obszerna monografia doc. Stanisława Tworka - "Działalność oświatowo-kulturalna kalwinizmu małopolskiego".

W Zakładzie Historii Nowożytnej prowadzone są badania w zakresie historiografii oraz nad problematyką powszechną i polską XIX i XX wieku. W ramach badań historiograficznych prof. Juliusz Willaume zajmuje się historiografią francuską doby napoleońskiej /G. Lefebvre, E. Driault i in./, a dr Stanisław Wiśniewski dorobkiem naukowym i publicystycznym Eugeniusza Tarlego.

Problem stanowiska francuskiej opinii publicznej wobec sprawy polskiej w okresie I wojny światowej stanowi punkt zainteresowań doc. Wiesława Śladkowskiego, który w ramach tej problematyki opublikował już kilka artykułów, a obszerna rozprawa na ten temat ukaże się w przyszłym roku nakładem Ossolineum. Pracownicy Zakładu zajmują się również problematyką dotyczącą kolonizacji niemieckiej.

Z tej dziedziny opublikowano między innymi artykuł - "Próby kolonizacji niemieckiej w Galicji Zachodniej w latach 1799-1806" prof. T. Mencla / i książkę - "Kolonizacja niemiecka w południowo-wschodniej części Królestwa Polskiego w latach 1815-1915" /doc. W. Śladkowskiego/.

W zakresie historii Polski prowadzi się badania nad stosunkami społeczno-gospodarczymi i administracją ziem polskich w okresie zaborów. Tu cenne artykuły prof. Tadeusza Mencla, doc. Albina Kopruckowniaka i dr Jana Lewandowskiego, W zakresie natomiast publikacji prof. J. Willaume opracował 3-tomowe pamiętniki Kajetana Koźmiana, które ukazały się niedawno drukiem.

W Zakładzie Historii Najnowszej badania koncentrują się wokół dwóch podstawowych problemów badawczych: walk społeczno-rewolucyjnych na ziemiach polskich oraz ruchu oporu i polityki okupanta hitlerowskiego. Problematyka walk społeczno-rewolucyjnych znalazła odbicie w pracach prof. Stanisława Krzykaży, zwłaszcza w książce pt. "Rady Delegatów na Lubelszczyźnie 1918-1920" oraz w monografii dra Henryka Cimka - "Zjednoczenie Lewicy Chłopskiej "Samopomoc". Badania nad dziejami ruchu oporu i polityką okupanta, kierowane przez doc. Zygmunta Mańkowskiego, uwieńczone zostały między innymi serią wydawnictw pt. "Źródła i materiały do dziejów ruchu oporu na Lubelszczyźnie w latach 1939-1944". Do tej pory ukazało się 7 tomów poświęconych Gwardii i Armii Ludowej, Batalionem Chłopskim oraz Armii Krajowej. Problematyki ruchu oporu i polityki okupanta dotyczy także pracy dra Mieczysława Wieliczki - "Jasielskie w latach II wojny światowej".

Zakład Historii Narodów ZSRR prowadzi badania nad dziejami Armenii, kwestią narodową w rosyjskiej myśli społeczno-politycznej XIX wieku, wreszcie nad działalnością Polaków w portach czarnomorskich w XVIII i XIX wieku. Niewątpliwie na podkreślenie zasługuje tu oddana do druku przez doc. Mirosławę Zakrzewską-Dubasową "Historia Armenii".

Historycy UMCS zainteresowali się zawsze przeszłością swego regionu. Wyrażała się tym ich łączność ze społeczeństwem województwa i gotowość służenia mu w dziedzinie, posiadającej pierwszorzędne znaczenie dla kształtowania się jego ideologicznego i politycznego oblicza. Nie sposób oczywiście wymienić tu wszystkich publikowanych na ten temat prac. Najpełniejszy ich

przeгляд daje "Bibliografia publikacji naukowych pracowników Wydziału Humanistycznego 1952-1971", wydana przez UMCS oraz bibliografia historii Lubelszczyzny, wydawane bieżąco przy każdym kolejnym tomie "Rocznika Lubelskiego".

Prezentację zacząć chyba wypada od prac syntetycznych. W ubiegłym roku ukazały się dwie książki poświęcone historii Lubelszczyzny. Pierwsza - "Spojrzenia w przeszłość Lubelszczyzny", pod redakcją prof. Kazimierza Myślińskiego i dra Adama A. Witusika - wypunktowująca te historyczne momenty w dziejach Lubelszczyzny, w których region ten wносił szczególnie wybitny wkład w rozwój kraju, i druga - "Dzieje Lubelszczyzny", t.I, pod redakcją prof. Tadeusza Mencla - będąca wszechstronnym i syntetycznym opracowaniem historii Lubelszczyzny do 1944 r.

Z dążeń do syntezy wyrosły opracowania niektórych powiatów: żukowskiego, puławskiego, kraśnickiego, chełmskiego, zamojskiego, natomiast w druku znajdują się prace dotyczące kraśnostawskiego, beżżyckiego, lubartowskiego, opolskiego i hrubieszowskiego. Powstały one jako pokłosie sesji naukowych, organizowanych w powiatach przez Lubelski Oddział Polskiego Towarzystwa Historycznego, a podstawowy trzon autorski tych publikacji stanowili historycy UMCS. Podobnie było w przypadku opracowania trzech różnych edycji dziejów Lublina. Z prac zaś analitycznych należy niewątpliwie wymienić książkę doc. Albina KOPRUKOWNIAKA o rewolucji 1905-1907 na wsi lubelskiej i artykuły - prof. Kazimierza Myślińskiego o genezie województwa lubelskiego w 1474r., dra Ryszarda

Szczygła o ruchach społecznych w Lublinie XVI wieku, mgra Ludwika Zabielskiego o udziale chłopów w powstaniu styczniowym, dra Emila Horocha o BBWR i dra Mieczysława Szyszki o udziale Lubelszczyzny w akcji osiedleńczej na Ziemiach Zachodnich i Północnych.

Wśród światła są zapewne i cienie: nadmierne obciążenie dydaktyczne i organizacyjne wielu pracowników Instytutu, ograniczone fundusze na wyjazdy do bibliotek i archiwów, skromne możliwości korzystania ze stypendiów zagranicznych, brak własnej serii wydawniczej. Wszystko to sprawia, że przedłużają się przewody habilitacyjne, a sporo cennych prac czeka zbyt długo na ukazanie się drukiem. W sumie jednak Instytut Historii UMCS ma czym pochlubić się na rozległym terenie dokonań naukowych i badawczych.

dr Adam Andrzej Witusik

III. Kontakty zagraniczne UMCS

a/ Ocena kontaktów zagranicznych pracowników naukowych UMCS w latach 1972-1975

W minionym trzyleciu nastąpiła wyraźna poprawa w rozwoju kontaktów zagranicznych poprzez wymianę pracowników uniwersytetu. Szczególnie uwidacznia się to w szerszym i aktywnym udziale kadry naukowej w międzynarodowych konferencjach, sympozjach i zjazdach naukowych.

W latach 1972-1974 ogółem wyjechało 132 osoby, w tym: do krajów socjalistycznych - 101 i do krajów kapitalistycznych - 31. W r.1975 plan wyjazdów zagranicznych przewiduje udział 71 osób.

Jedną z form kształcenia kadry, szczególnie młodej, są wyjazdy zagraniczne na staże krótko - i długoterminowe. W omawianym okresie z kształcenia na stażach krótkoterminowych korzystało 60 osób, w tym:

<u>1972</u>	<u>1973</u>	<u>1974</u>	<u>1975</u>
2	20	18	28

z długoterminowych 59 osób, w tym:

<u>1972</u>	<u>1973</u>	<u>1974</u>	<u>1975</u>
5	18	11	25

Do krajów socjalistycznych na staże krótko - i długoterminowe wyszła 165 osób, zaś do kapitalistycznych 69 osób.

Ponadto w zagranicznych kursach językowych uczestniczyło 37 osób - w krajach socjalistycznych i 17 w krajach kapitalistycznych.

<u>1972</u>	<u>1973</u>	<u>1974</u>	<u>1975</u>
6	10	12	9

W latach 1972-1974 przebywało za granicą ogółem 309 pracowników UMCS, a w r.1975 planuje się wyjazd 163 osób. Proporcje ilościowe na poszczególnych Wydziałach przedstawiają się następująco:

<u>Wydział</u>	<u>1972</u>	<u>1973</u>	<u>1974</u>	<u>1975</u>
Prawo	1	17	16	11
Humanistyka	18	37	36	31
Ekonomia	-	4	9	9
Pedagogika	-	6	9	10
BiNoZ	14	22	23	30
MFCh	11	46	40	50

Ponadto w wyjazdach zagranicznych brało udział 40 osób z pozostałych jednostek Uczelni /SJO, MIFiS, SNP, Filia, Biblioteka, Administracja/, a w 1975 r. planuje się wyjazd 22 osób.

W minionym okresie szczególnie efektywnie rozwijała się bezpośrednia współpraca z uczelniami zagranicznymi.

Pierwsze kontakty UMCS z Uniwersytetem im. I. Franki we Lwowie datują się od r. 1956. Podpisanie oficjalnej umowy miało miejsce w 1964 roku. Umowa przewiduje wymianę pracowników i publikacji, współpracę w badaniach naukowych w zakresie historii, prawa i historii literatury, druk prac naukowych w wydawnictwach obydwu Uczelni, udział przedstawicieli Uniwersytetu w uroczystościach i sesjach naukowych, wymianę wystaw obejmujących działalność naukową i społeczną.

Na szczególne podkreślenie zasługuje zorganizowanie przez UMCS w 1972 r. sesji naukowej poświęconej 50 Rocznicy ZSRR/ z udziałem przedstawicieli Uniwersytetu Lwowskiego/, wynikiem której jest wydana drukiem wspólna publikacja zbiorowa.

W 1974 r. Uniwersytet Lwowski był organizatorem sesji poświęconej 30-leciu PRL.

Korzystając z dotychczasowych doświadczeń i z inicjatywy środowiska historycznego Lwowskiego i Lubelskiego zdecydowano opracować wspólnie monografię pt. "Jedność międzynarodowa polskiego i ukraińskiego ludu pracującego w walce o socjalizm 1917-1939". Monografia zostanie wydana przez obydwie Uniwersytety w 1975 r. Pracownicy Instytutu Filologii Polskiej UMCS wspólnie z pracownikami Uniwersytetu Lwowskiego opracowują monografię pt. "Mosty przyjaźni", której ukończenie przewiduje się również w 1975 r. Pracownicy obydwu Uczelni przygotowują również monografię nt. "Rozwój demokracji socjalistycznej".

Współpraca ta nie ogranicza się tylko do pracowników nauki, a w coraz większym stopniu obejmuje także studentów.

Organizacje młodzieżowe obydwu Uniwersytetów w ramach zawartych porozumień o współpracy organizują spotkania oraz studenckie hufce pracy.

W r.1971 zawarto umowę z Państwowym Uniwersytetem w Erewaniu. Współpraca naukowa koncentruje się wokół dyscyplin: historycznych, prawnych, chemicznych i biologicznych.

W ramach współpracy Państwowy Uniwersytet w Erewaniu zorganizował sesję naukową nt. "Osiągnięć PRL w trzydziestoleciu" z udziałem pracowników naszej Uczelni. Historycy obydwu Uniwersytetów podjęli się opracowania wspólnej monografii pt. "Studia z historii związków polsko-armeńskich". W bieżącym roku UMCS będzie organizatorem sesji pt. "Współczesne problemy chemii", na której pracownicy Uniwersytetu z Erewaniu wygłoszą referaty. Dodać należy, że w r.1973 - prorektor Uniwersytetu w Erewaniu prowadził wykłady z chemii teoretycznej dla studentów naszej Uczelni.

Umowa o bezpośredniej współpracy z Uniwersytetem Lajosa Kosutha w Debreczynie została podpisana w r.1961. Dotychczasowa wymiana obejmuje następujące dyscypliny: matematykę, chemię, fizykę, geografję i historję. Oprócz wspomnianych kierunków współpracy w ubiegłym roku nawiązano kontakty naukowe z przedstawicielami nauk politycznych i ekonomicznych.

Umowę z Uniwersytetem Palackiego w Ołomuńcu podpisano w 1972 r. Mimo dość krótkiego okresu współpracy widoczne są już jej efekty . Współdziałaniem naukowym z Uniwersytetem Palackiego zainteresowane są głównie: Instytut Filologii Rosyjskiej i Słowiańskiej, Filologii Polskiej, Pedagogiki i Psychologii oraz Zakład Logopedii. Instytuty Filologii Rosyjskiej i Słowiańskiej były organizatorami sesji naukowych dotyczących problemów języka i literatury słowiańskiej /1974r.Uniwersytet w Ołomuńcu, a w 1975r. - UMCS/. Ponadto prowadzona jest coroczna wymiana studentów na praktyki wakacyjne, studenckich zespołów artystycznych i sportowych oraz kół naukowych.

Z Uniwersytetem Aleksandra I.Cuza w Jassach podpisano umowę na lata 1961-1964, a z przyczyn niezależnych reaktywowano ją dopiero w r.1961. Współpraca obejmuje nauki przyrodnicze, ekonomiczne, chemiczne, fizyczne, matematyczne, humanistyczne i prawne oraz wymianę publikacji i wydawnictw. W wyniku nawiązanej współpracy w Zakładzie Filologii Romańskiej UMCS zatrudniono lektora języka rumuńskiego z Uniwersytetu w Jassach na okres 12 miesięcy. W zakresie wspomnianych wyżej nauk na drodze wymiany osobowej prowadzi się obustronne konsultacje i wymianę doświadczeń naukowych

w interesującej problematyce. Prowadzona jest również wymiana studenckich praktyk pedagogicznych.

Podpisanie umowy z Uniwersytetem w Modenie nastąpiła w r.1965. Obie strony zobowiązały się do wymiany publikacji naukowych, informatorów i spisów wykładów. Umowa przewiduje również wymianę dwóch samodzielnych pracowników nauki celem głoszenia wykładów.

W przygotowaniu jest projekt umowy o bezpośredniej współpracy z Uniwersytetem K.Marksa w Lipsku dotyczący problemów badawczych w zakresie nauk chemicznych, a także Uczelnia oczekuje na formalne podpisanie umowy ze strony władz Uniwersytetu w Lecce.

mgr Hanna Kruppik

b/ Współpraca Zakładu Technologii Chemicznej
Instytutu Chemii z gospodarką narodową

Przodujące ośrodki naukowe w swoich planach badawczych starają się uwzględnić równolegle zarówno badania podstawowe, jak i prace wdrożeniowe.

Taki model badawczy zdaje się być najbardziej optymalnym, gdyż prace wdrożeniowe mogą i z reguły inspirować dociekania o charakterze podstawowym i na odwrót - badania podstawowe w efekcie często prowadzą do wdrożenia.

Na naszym Uniwersytecie taki model badań spotyka się z coraz szerszym uznaniem. Na przykład Zakład Technologii Chemicznej kierowany przez prof.dr hab. Janusza Barcickiego stosuje zasadę łączenia badań podstawowych z wdrożeniowymi od chwili powstania. Efekty nie dały na siebie długo czekać. W obrębie tematu węzłowego w tzw. problemie adsorpcji i katalizy, ZTCh prowadzi prace nad katalizą. Główne badania dotyczą reformingu parowego węglowodorów, tj. zagadnienia bardzo ważnego w przemyśle azotowym.

Aspekty poznawczy i praktyczny tych badań ściśle się ze sobą zazębiają. Chodzi tu o systematyczne przebadanie czynników i własności, znajomość których powinna dać możliwość zaprojektowania sposobu otrzymywania niektórych kontaktów dla potrzeb przemysłu azotowego o z góry zadanych własnościach.

Zespół katalizy ZTCh opracował własną oryginalną metodę badawczą oraz odpowiednią aparaturę tzw. reaktor bezgradientowy. Reaktor ten zdobył duże uznanie w kraju i wywołał zainteresowanie za granicą/wystawa w Moskwie/. Zakład dostał już zamówienie na opracowanie takich reaktorów dla Oddziału PAN we Wrocławiu oraz zapytania ofertowe z innych ośrodków naukowych. W temacie katalizy ZTCh współpracuje z Instytutem Nawozów Sztucznych w Puławach.

Warto odnotować, że w ZTCh przygotowany jest front prac zdążających do badań nad zgazowywaniem węgla - problemem interesującym w aspekcie deficytu paliw płynnych, a także związanym z Lubelskim Zagłębiem Węglowym.

Na uwagę zasługuje opracowany w Zakładzie Technologii Chemicznej analizator siarki całkowitej. Urządzenie to zdobyło sobie

duże uznanie. Analizator został zastosowany w kopalnictwie gazu ziemnego w Polsce oraz w Zakładach Azotowych we Włocławku.

Druga grupa problemów silnie powiązanych z gospodarką narodową dotyczy ochrony środowiska.

Prace finansowane przez górnictwo naftowe dotyczą głębokiego usuwania SO_2 i H_2S z gazów.

Prowadzone od kilku lat badania doprowadziły do zgromadzenia sporej wiedzy o charakterze podstawowym / na temat mechanizmu reakcji Wackenrodlera/, jak również doprowadzone przy współpracy z Instytutem Naftowym do uruchomienia w 1974r. instalacji półtechnicznej, w której już otrzymano z silnie toksycznych H_2S i SO_2 kilkaset kilogramów wysokogatunkowej siarki.

W zakresie ochrony wód ZTCh współpracując z Biurem Projektowo-Badawczym "Biprowod" prowadzi prace zlecone przez Ministerstwo Przemysłu Chemicznego, które dotyczą w głównej mierze przemysłu azotowego.

Planowane jest wybudowanie na przełomie 1975/76 instalacji półtechnicznej, w której będzie możliwe odzyskanie w całości zawartej w ściekach saletry oraz stworzenie możliwości ponownego wykorzystania ścieków - jako wody użytkowej.

Opracowana została również bardzo interesująca technologia i instalacja do oczyszczania ścieków w ZWMIU PS "Spomasz" w Białymstoku. Opracowana metoda - jako oryginalna - została zgłoszona w Urzędzie Patentowym. Planowany termin uruchomienia instalacji zaplanowany został na r.1975.

Ostatnio Zakład Technologii Chemicznej prowadzi również badania zlecone przez Chemiczną Spółdzielnię Pracy "Permedia" w Lublinie, dotyczące oczyszczania ścieków.

Wyniki powyższych badań, oprócz swojej roli gospodarczej, posłużyły jako materiał do opracowania pewnej ilości prac naukowych opublikowanych bądź zgłoszonych do opublikowania w centralnych czasopiśmiech polskich i zagranicznych.

Godnym odnotowania jest fakt, że prawie wszystkie prace doktorskie aktualnie wykonywane w Zakładzie Technologii Chemicznej są ściśle związane z badaniami prowadzonymi na rzecz gospodarki narodowej. Również z reguły wszystkie prace magisterskie są włączone w profil tych badań. Badania prowadzone na rzecz gospodarki narodowej przyczyniają się wydatnie do zwiększenia bazy materialnej Zakładu.

x x x

W ostatnim okresie utworzono w Instytucie Chemii UMCS dwie nowe jednostki organizacyjne - Pracownię Dydaktyki Chemii, której kierownikiem został dr Lucjan Nędzyński oraz Zespół do badań nad tworzywami sztucznymi kierowany przez dr Tadeusza Matynię.

x x x

Z trzymiesięcznego stażu naukowego w Instytucie Chemii Fizycznej AN USRR w Kijowie powrócił dr Bolesław Brandel. Prowadził tam badania pod kierunkiem prof. Konstantina Borysewicza Jacy -

mirskiego nad związkami kompleksowymi pierwiastków ziem rzadkich.

x x x

W dniach 21-26 IV 1975 r. odbył się w Cagliari /Sardynia/ XI International Mineral Processing Congress, w którym wzięli udział prof. dr Andrzej Waksmundzki i doc.dr hab. Jerzy Szczypa z Instytutu Chemii UMCS. Na kongresie tym wygłoszony został referat dotyczący zagadnień flotacji, którego współautorem jest doc.J.Szczypa.

x x x

W dniach 22-25 IV 1975 r. odbyło się seminarium naukowe na Uniwersytecie im. Pałackiego w Ołomuńcu. Udział w nim brali studenci IV i V roku wszystkich wydziałów tego Uniwersytetu. oraz zaproszeni studenci UMCS i uniwersytetu w Lipsku. Z Lublina wyjechało 6 osób z wydziału Mat-Fiz-Chem: August Zapała i Anna Ząbek z matematyki, Zbigniew Korczak i Józef Olszewski z fizyki. oraz Waldemar Budaj i Ignacy Cukrowski z chemii. Studenci ci brali udział w pracach grup matematycznej, fizycznej i chemicznej. Referaty spotkały się z dużym zainteresowaniem, mimo że tematyką odbiegały od problematyki prac kolegów z uniwersytetu w Ołomuńcu. Najlepsze prace czeskosłowackich studentów zostały wyróżnione, natomiast wszystkim gościom

wyglaszającym referaty poza konkursem wręczono pamiątkowe albumy. Gospodarze zajęli się polskimi studentami bardzo ser -
- decznie. Mieli oni możliwość poznania życia tamtejszych studen -
- tów. Brali udział w spotkaniach z młodzieżą. Dużo opowiadano im o historii istniejącego już blisko 300 lat uniwersytetu. Zwiedzili miasto oraz najciekawsze zabytki w okolicy, między innymi przepiękne Jaworzyckie Jaskinie. Wizyta w Ożomuńcu jeszcze bardziej pogłębiła przyjaźń między studentami i pracow -
- nikami naszych uczelni.

mgr Ignacy Cukrowski

IV. Z działalności Rady Zakładowej

Rada Zakładowa pragnie poinformować o możliwościach korzystania z wczasów w roku bieżącym i o ośrodkach, którymi dysponuje wspólnie z kierownictwem Uczelni.

Każdy pracownik może skorzystać raz w roku z wczasów ulgowych, wysokość opłat ulgowych / na wczasy 2 tygodniowe / kształtuje się w zależności od wysokości wynagrodzenia pracownika 240 - 600 zł / opłata 600 zł przy poborach powyżej 4500 zł/ zgodnie z tabelą FWP. Prawo do wczasów ulgowych przysługuje pracownikowi oraz jego rodzinie / współmałżonek i dzieci/, o ile instytucja uprawnionego współmałżonka nie dysponuje środkami na ten cel.

Wczasy przydziela Rada Zakładowa wspólnie z kierownictwem Uczelni, a formalności związane z ich otrzymaniem Sekcja Socjalna na Uczelni. Wczasy powinny być wykupione na 20 dni przed rozpoczynającym się turnusem. W razie nie wykupienia wczasów w oznaczonym terminie, pracownik traci prawo do otrzymania skierowania. Istnieje możliwość dofinansowania wczasów /poza własnymi środkami /FWP lub innych tym pracownikiem, którzy złączą do Rady Zakładowej w terminie do 30 kwietnia podania z prośbą o dofinansowanie.

Óśrodki wczasowe i rzeczywiste koszty utrzymania/stawki pełnopłatne/.

Zakopane - pełne wyżywienie - 1640 zł
Ustrzyki Dolne - bez wyżywienia 20 zł/ ulg. 5 zł /
Kazimierz n/Wisłą - z wyżywieniem - 1500 zł
Nałęczów - bez wyżywienia 35 zł - / ulg. 10 zł /

Istnieje możliwość wyżywienia
w sanatorium - opłata 800 zł - za 2 tygodnie

Krynica Morska - wyżywienie 1600 zł
Jantar - pełne wyżywienie 1600 zł
Harasiuki nad Tanwią - pełne wyżywienie - 1500 zł
Jezioro Białe - pełne wyżywienie - cena nie ustalona
/pokoje w pawilonie/
Jezioro Piaseczno - pełne wyżywienie - cena nie ustalona
/domki campingowe/

Rada Zakładowa dysponuje ponadto wczasami w Domach Akademickich w Karl-Marx-Stadt /NRD/ - turnusy dwutygodniowe w lipcu i sierpniu. Opłaty wg stawek wczasów krajowych przyjmuje Kwestura Uczelni.

Ileś miejsce - 18 na każdy turnus.

Bliższe szczegóły dotyczące warunków pobytu w wymienionych domach wczasowych Rada Zakładowa przesłała do wszystkich jednostek organizacyjnych Uczelni.

mgr Wiesława Fajka

V. Biblioteka UMCS

Nabytki zagraniczne Biblioteki Głównej UMCS

Księgozbiór Biblioteki Głównej, który obecnie przekracza 600 tysięcy woluminów, wykazuje jeszcze poważne braki szczególnie w zakresie literatury zagranicznej. Na przestrzeni lat 1970-1974 daje się zauważyć pewna poprawa w zaopatrywaniu w obce książki i czasopisma. O ile w r.1970 Uniwersytet otrzymał z importu 836 wol., z czego na Bibliotekę przypadło 217 wol., to w r.1974 - 1866 wol., a Biblioteka - 486 wol. Ogółem na przestrzeni lat 1970-1974 Uczelnia otrzymała 5977 tytułów książek, co stanowiło 8950 wol., w tym Biblioteka Główna 1869 wol., to jest 3 070 wol. Przeciętnie w tych latach Biblioteka party-cypowała w imporcie w 34%.

Instytuty i zakłady naukowe zamawiają i otrzymują dla siebie wydawnictwa specjalistyczne z interesujących je dziedzin. Biblioteka Główna nastawiona jest na sprawozdanie wydawnictw

ogólnych, informacyjnych i bibliograficznych. Chodzi bowiem o właściwe zaopatrzenie czytelników, zwłaszcza czytelników humanistycznej.

Przybyło kilka nowych wydań znanej firmy Larousse, wydającej encyklopedie już od połowy XIX w. "Grande Encyclopedie Larousse", która zaczęła ukazywać się w 1971r., dotąd wyszły wól. 1-30 do litery "i" a należy spodziewać się w najbliższych latach dalszych tomów, "Grand Larousse de la langue française", słownik przewidziany na 6 tomów, dotąd ukazały się tomy 1-3. Z mniejszych wydawnictw Larousse'a Biblioteka posiada "Larousse trois volumes en couleurs" wydane w latach 1972-73, "Larousse Illustrated International Encyclopedis s. Dictionary" z r. 1972, "Nouveau petit Larousse z r. 1972 i wersję hiszpańską "Pequene Larousse Ilustrado" wydane w r. 1973, "Dictionnaire du français contemporain" oraz słowniki z poszczególnych zakresów nauki, jak muzyki, archeologii, lingwistyki, klasyki.

Z niemieckich encyklopedii w r. 1974 XIX-wieczna firma Brockhaus zakończyła wydawanie swojej dużej encyklopedii "Brockhaus Enzyklopädie". Zaczęła się ona ukazywać w Wiesbaden w 1966r., obecnie wyszła całość wól. 1-20. Drugą cenną encyklopedią niemiecką jest "Meyers enzyklopädisches Lexikon", przewidziana na 25 tomów, zaczęła ona wychodzić w Mannheim w 1971r. dotąd wyszły Bd. 1-14. Tej samej firmy przychodzi w kontynuacji od 1971r. "Meyers neues Lexikon", przewidziany na 18 tomów, obecnie jest dopiero Bd. 1-8.

Warto również wspomnieć o otrzymanym przez Bibliotekę pięknym wydawnictwie "Meyer Kontinente und Meere" wydanym w latach 1968-1972. Znaną również XIX-wieczną firmą wydającą encyklopedie

jest Bertelsman w Gütersloh. W r.1970 firma ta zaczęła wydawać "Das moderne Lexikon", przewidziany na 20 tomów, do naszej Biblioteki przyszły na razie Bd. 1-10, następne tomy będą przychodzić w miarę ich ukazywania się.

Jeśli chodzi o angielską powszechnie używaną encyklopedię "Britannica", to co roku przychodzi tom uzupełniający "Book of year", dotąd nadeszły tomy za rok 1970-1973.

Z innych encyklopedii ogólnych, które zakupiono w ostatnich latach warto wymienić encyklopedię włoską "Wnciclopedia Motta", wydaną w Mediolanie w 1971r. wol.1-14 oraz encyklopedię holenderską "Grote Winkler Prins Encyclopedie", która zaczęła się ukazywać w 1972r. w Amsterdamie, Biblioteka posiada pierwszych jedenaście tomów D.1-10,12 do litery M.

W r.1963 zaczęło wychodzić drugie, poprawione wydanie "Bolszaja Sovetskaja Enciklopedija", której kilka egzemplarzy Biblioteka zakupuje, obecnie wyszedł już tom 17 do litery M.

Obok encyklopedii ogólnych Biblioteka sprowadza cały szereg wydawnictw informacyjnych, bibliografii i słowników różnego typu z poszczególnych dziedzin wiedzy.

Powstałe na Uniwersytecie kierunki filologii rosyjskiej, angielskiej, francuskiej i germańskiej wymagają zaopatrywania również w literaturę piękną i opracowania literackie, co można realizować tylko w niewielkim procencie. W ostatnich latach udało się sprowadzić nieco dzieł zbiorowych klasyków literatury rosyjskiej i francuskiej oraz kilka słowników dotyczących historii literatury. Ze względu na związki z Polską zakupuje się również wydawnictwa zagraniczne dotyczące wybitnych postaci polskich, jak

Kopernik, Curie-Skłodowska, Conrad.

Osobne zagadnienie stanowi import czasopism zagranicznych. W latach 1970-1974 prenumerata tych czasopism znacznie wzrosła. Kiedy w r.1970 wynosiła dla całej Uczelni 528 tytułów, to w roku 1974 wzrosła do 922 tytułów. Wykazy czasopism zagranicznych prenumerowanych dla UMCS ogłaszane były w "Biuletynie Biblioteki UMCS" 1972 nr 4, s.17-54 i 1973 nr 1, s.41-48.

Działalność instytucji zajmujących się importem wydawnictw jak ORPAN i BWKZ "Prasa-Książka-Ruch" w ostatnich latach ulega poprawie, istnieje więc nadzieja, że przy zwiększeniu limitów dewizowych będzie można na przyszłość lepiej zaopatrywać Bibliotekę w wydawnictwa zagraniczne.

mgr Maria Jasienowicz

Rank Xerox w Bibliotece

Od marca br. działa w Pracowni Reptograficznej kserograf angielski Rank Xerox 720. Jest to urządzenie do szybkiego reprodukcji, odznaczające się wysoką wydajnością i proste w obsłudze.

Reprodukcje wykonywane na sucho, na papierze cienkim przypominającym zwykły papier maszynowy są otrzymywane z luźnych dokumentów, jak również z oprawnych woluminów.

Reprodukcja zwana kserokopią jest trwała i gotowa do natychmiastowego użytku. Maksymalną wielkością kserokopii jest format A4 otrzymywany w skali 1:1.

Ranx Xerox jest wykorzystany do wykonywania prac będących w profilu Pracowni Reprograficznej, a więc artykułów z czasopism i wyjątków z książek w niewielkiej ilości egzemplarzy. W większym stopniu niż dotychczas możliwe jest wykonywanie materiałów dydaktycznych, a więc tekstów, wykresów, tablic i innych.

Urządzenie to będzie wykorzystywane od półrocza br. dla potrzeb Oddziału Informacji Naukowej, do wykonywania kserokopii wykazów najnowszych nabytków Biblioteki adresowanych do wszystkich jednostek Uczelni. Prace te mają na celu szybsze dostarczenie informacji, którymi zainteresowani są pracownicy nauki.

mgr Wiesława Fajks

Wystawa osiągnięć UMCS w Rumunii

Zorganizowana przez Bibliotekę UMCS, z okazji Jubileuszu XXX-lecia UMCS, wystawa na temat powstania, rozwoju i osiągnięć państwowych wyższych uczelni Lublina, była w części dotyczącej naszej Uczelni - eksponowana w Jassach, na terenie współpracującego z nią Uniwersytetu Al.I. Cuza.

Otwarcie wystawy odbyło się w dniu 31 stycznia, z udziałem przedstawicieli Senatu, pracowników naukowych reprezentujących poszczególne wydziały oraz licznie zgromadzonej młodzieży Uniwersytetu Jasskiego. Otwierający wystawę prof.dr Ilie Gramada, dziekan Wydziału Historycznego, przypomniał zebranych o związkach polsko-rumuńskich, zwłaszcza w dziedzinie nauki i kultury, mają -

oich długą tradycję w dziejach obu narodów. Wystąpienie swoje prof.dr I. Gramada zakończył omówieniem form i znaczenia współpracy naukowej między UMCS a Uniwersytetem Al.I.Cuza w Jassach, będącej wynikiem podpisania umowy o współpracy obu Uczelni.

Po wystawie oprowadził zebranych przedstawiciel UMCS doc.dr Jan Gurba, dyrektor Biblioteki Głównej.

mgr Teresa Gaworczyk

VL 500 lat województwa lubelskiego

W r.1974 minęło 500 lat od ustanowienia województwa lubelskiego przez Kazimierza Jagiellończyka. Rocznica ta stała się okazją do spopularyzowania dziejów Lubelszczyzny, bliższego spojrzenia na jej teraźniejszość i perspektywy. Myśl obchodów tego jubileuszu zrodziła się w środowisku naukowców-historyków Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie. Przygotowania rozpoczęto już w 1972r., kiedy to powołano Komisję do spraw Obchodów 500-lecia Województwa Lubelskiego, powierzając jej przewodnictwo prof.dr Kazimierzowi Myślińskiemu. Władze wojewódzkie na wniosek Kolegium Rektorów Szkół Wyższych Lublina uznały przygotowywane przez tę Komisję uroczyste obchody rocznicy utworzenia województwa za imprezę o charakterze ogólnowojewódzkim.

Program obchodów przewidywał trzy zasadnicze kierunki działania akcję odczytową, wydanie zbioru studiów historycznych

o regionie oraz zorganizowanie sesji naukowej, która miała być punktem kulminacyjnym i jednocześnie akcentem kończącym uroczystości jubileuszowe.

Zamierzenia te zostały w pełni zrealizowane. W pierwszych miesiącach 1974 r. Senacka Komisja Upowszechniania Wiedzy, kierowana przez prof.dr Kazimierza Myslińskiego, zorganizowała cykl wykładów powszechnych pod ogólnym hasłem 500 lat województwa lubelskiego.

Siedmiu historyków z UMCS zaprezentowało wyniki swoich badań w zakresie problematyki historycznej, a mianowicie: prof.dr Kazimierz Mysliński - Geneza województwa i jego najstarsze dzieje; prof.dr Ryszard Orłowski - Wieś lubelska w 500-leciu; dr Ryszard Szczygieł - Urbanizacja Lubelszczyzny od średniowiecza do współczesności; doc.dr Stanisław Tworek - Miejsce Lubelszczyzny w dziejach kultury polskiej; doc.dr Albin Koprukowniak - Antyfeudalne ruchy chłopskie i nowoczesny ruch ludowy; prof. dr Stanisław Krzykała - Początki i rozwój ruchu robotniczego na Lubelszczyźnie ; prof.dr Tadeusz Mencil - Lublin, jako czynnik integracji obszaru od Wisły do Bugu w dziedzinie gospodarki i kultury.

Również Oddział Lubelski Polskiego Towarzystwa Historycznego wspólnie z Klubem Międzynarodowej Prasy i Książki w Lublinie przygotowały cztery odczyty tematycznie związane z 500-letnimi dziejami województwa. Poszczególne okresy dziejów regionu przedstawili: prof.dr Kazimierz Mysliński - Powstanie województwa; doc.dr Stanisław Tworek - Lubelszczyzna w dobie odrodzenia i reformacji; prof.dr Tadeusz Mencil - Lubelszczyzna w dobie walk narodowo-wyzwoleńczych, doc.dr Zygmunt Mańkowski - Lubelszczyzna w dobie najnowszej.

Wykłady i odczyty o zbliżonej tematyce zostały też wygłoszone przez historyków z Instytutu Historii UMCS w Tomaszowie Lubelskim /współorganizator - Muzeum Regionalne/ oraz na terenie powiatu włodawskiego /współorganizator - Towarzystwo Wiedzy Powszechnej/.

Akcja odczytowa oraz konferencja prasowa zorganizowana przez Komisję Obchodów 500-lecia Województwa Lubelskiego przyczyniły się do szerokiej popularyzacji wiedzy o regionie wśród społeczeństwa.

Na specjalną uwagę zasługuje również inny, bardzo trwały efekt obchodów 500-lecia - w lipcu 1974 r. ukazała się praca zbiorowa "Spojrzenie w przeszłość Lubelszczyzny" pod redakcją Kazimierza Myślińskiego i Adama Andrzeja Witusika.

Akcentem kończącym obchody jubileuszu województwa była sesja naukowa zorganizowana staraniem wspomnianej uprzednio Komisji. Sesja odbyła się w dniu 11 grudnia 1974 r. Uczestniczyli w niej przedstawiciele wojewódzkich i miejskich władz partyjnych i administracyjnych, stronnictw politycznych, rektorzy lubelskich wyższych uczelni, I sekretarze komitetów powiatowych PZPR, naczelnicy powiatów z całego województwa oraz liczni przedstawiciele lubelskiego środowiska naukowego.

Otwarcia sesji dokonał rektor UMCS prof.dr Wiesław Skrzydło, który w swoim przemówieniu scharakteryzował stan badań nad dziejami regionu, podkreślając ostatnie osiągnięcia w tym zakresie. Następnie wygłoszono trzy referaty.

O roli województwa lubelskiego w dziejach narodu i państwa polskiego mówił prof.dr Kazimierz Myśliński. Na szerokim tle ówczesnych wydarzeń społecznych i politycznych ukazane zostały

te momenty z dziejów województwa, które zadecydowały o wysokiej jego randze w dawnej Rzeczypospolitej oraz stworzyły podstawy do uformowania się jednolitego regionu w czasach nowożytnych. Bardzo mocno podkreślano w tym wystąpieniu rolę województwa jako czynnika integracji społecznej. Omawiając historyczną rolę powołania województwa prof.dr K.Myśliński stwierdził: "Mylny byłby pogląd, przypisujący jednostkom administracji terytorialnej jedynie rolę czynnika ułatwiającego zarząd państwem. Patrząc na nie z drugiej niejako strony, zwłaszcza w przypadku jednostek wielkich, takich jak województwo, trzeba w nich widzieć potężny instrument integracji społecznej, skupiający mieszkańców, łączący ich więzią ekonomiczną i swoistą wspólnotą myśli, więzią lokalnego patriotyzmu. Województwo lubelskie pełniło tę rolę przez stulecia, skupiając nie tylko rozproszone niegdyś ziemie Lubelszczyzny, lecz przede wszystkim formując świadomość jej mieszkańców i mobilizując ich do wysiłku na rzecz swojej ziemi i kraju".

Sesja nie ograniczyła się jedynie do historycznej problematyki regionu. Bardzo dużo uwagi poświęcono zagadnieniom współczesnym i perspektywom rozwoju Lubelszczyzny. O miejscu województwa lubelskiego w ekonomice Polski Ludowej mówił prof.dr Tadeusz Przeciszewski. Oprócz analizy głównych osiągnięć Lubelszczyzny w dziedzinie rolnictwa, przemysłu, transportu i łączności referent zajął się sytuacją demograficzną województwa i problemem racjonalnego wykorzystania kwalifikowanych kadr. W referacie swoim prof. Przeciszewski wysunął postulat instytucjonalizacji współpracy naukowców i praktyków w celu wypracowania kierunków rozwoju gospodarczego Lubelszczyzny.

Przewodniczący Wojewódzkiej Komisji Planowania Gospo -
darczego - mgr Zdzisław Słotwiński - omówił perspektywy rozwoju
województwa lubelskiego w latach 1974-1994. Referent zajął się
kilkoma grupami problemów, a mianowicie: demografią i zatrudnie-
niem, produkcją żywności, wykorzystaniem surowców mineralnych
odkrytych na Lubelszczyźnie, ochroną środowiska naturalnego oraz
efektami społecznymi przewidywanego rozwoju.

Wartościowym uzupełnieniem referatów była dyskusja,
w której głos zabierali historycy, geografowie, językoznawcy,
historycy sztuki, etnografowie i przedstawiciele innych dyscyplin
 naukowych.

Dyskusja koncentrowała się głównie wokół problemów integracji
regionu pod względem ludnościowym, gospodarczym, kulturalnym itp.

Oceniając ogólnie obchody 500-lecia województwa lubelskie-
go, należy podkreślić różnorodność form oraz szeroki zasięg
oddziaływania podjętych akcji odczytowych, popularyzatorskich
i wydawniczych. Jest to niewątpliwie osobista zasługa Komisji
Obchodów 500-lecia Województwa Lubelskiego, a szczególnie prof.
dr Kazimierza Myślińskiego i dr Adama Andrzeja Witusika - prze-
wodniczącego i sekretarza tejże Komisji.

mgr Ludwik Zabielski

VII. Studenci o sobie

Studenci o dydaktyce

Tematem obrad VI Plenum Rady Uczelnianej SZSP było unowocześnianie procesu nauczania i dydaktyki socjalistycznej szkoły wyższej.

Postulaty zawarte w dwóch referatach / jeden poświęcony problemom studiów dziennych, drugi - studiów zaocznych / i dyskusji skierowane zostały do prezydium RU i władz Uczelni. Dotyczyły one: podjęcia starań o powołanie /w myśl Zarządzenia Ministra Nauki, Szkolnictwa Wyższego i Techniki z dnia 11 11 1974 r./ pełnomocnika do spraw udziału studentów w pracach badawczych, rozwojowych i wdrożeniowych; przeanalizowania możliwości zwiększenia liczby studiujących programem indywidualnym, usprawnienia pracy przedstawicieli studentów w organach kolegialnych.

Postulowano także, aby władze uczelni zainteresowały się zwiększeniem liczby prac magisterskich społecznie użytecznych i umożliwieniem wcześniejszego otrzymywania takich tematów. Także podnoszono kwestię przeanalizowania koncepcji zwiększenia udziału samodzielnych pracowników naukowych w prowadzeniu zajęć ze studentami pracującymi, którzy domagali się też wprowadzenia specjalizacji z uwzględnieniem specyfiki kierunku po drugim roku studiów zaocznych i wieczorowych, a także umożliwienie im udziału w układaniu planów zajęć i zjazdów.

Elżbieta Wojtalik

ZESTAWIENIE WYNIKÓW SESJI ZIMOWEJ / 1974/75

/studia dzienne /

WYDZIAŁ	Liczba studentów	Przystąpi li do akcji	Zaliczyli sesję	%	Odpadli
BiNoZ	952	829	771	80,9	27
Humanistyczny	1688	1664	1525	91	39
Prawo	845	827	648-I,II i III rok brak danych z IV roku	I,II, III 88,6 dane niepeł nw	72 dane niepełne
Mat-Fiz-Chem	1247	1181	1013	88,4	127
Ekonomiczny	826	822	785	94,3	11
Pedagogika i Psychologia	714	683	673	98,1	5

VIII Z działalności SZSP

Aby uaktywnić Grupy działania

Jednym z ważniejszych zadań SZSP jest obecnie umocnienie i uaktywnienie podstawowych komórek organizacji - grup działania. Istnieje ich w UMCS blisko 150, ale tylko kilka może pochwalić się konkretną działalnością. RU SZSP ogłosiła konkurs na najlepszą grupę działania. Konkurs odbywa się pod patronatem prorektora UMCS doc.dr Albina Koprukowniaka. Punktowane będą: średnia ocen członków grupy, udział w symposiumach środowiskowych i ogólnopolskich, praca w kołach naukowych, udział w Konkursie Kopernikańskim i Turnieju Wiedzy Politycznej, praca społeczna, organizacja imprez. Konkurs podsumowany zostanie na początku maja, trzy najlepsze grupy otrzymają nagrody w wysokości 15, 10 i 5 tys. złotych.

Primi inter pares

Rozstrzygnięty został konkurs o Odznakę im. Mikołaja Kopernika. Do złotej Odznaki kandydowało 18 osób/ po trzech reprezentantów z każdego wydziału/. Decydowały wyniki w nauce i aktywność w pracy społecznej. Tytuł najlepszej studentki UMCS przypadł Grażynie Pawłos, z IV roku Wydziału Prawa, która w roku akademickim 1973/74 zdała 12 egzaminów i uzyskała średnie ocen 4,67. Najlepsza studentka pełni jednocześnie funkcję V-ce przewodniczącej RW SZSP, pracuje w kole naukowym prawników, tańczy w Zespole Tańca Ludowego. Drugie miejsce we współzawodnictwie uczelnianym zajęła Jolanta Narkiewicz z IV roku chemii

/średnia ocen z ośmiu egzaminów - 5 /, a trzecie Jerzy Węclawski, student III roku ekonomii, który uzyskał średnią ocen 4,64 /przy zdanych siedmiu egzaminach /, jest członkiem prezydium RU SZSP, przewodniczącym komisji nauki Rady Uczelnianej, kieruje również pracą Koła Naukowego Ekonomistów.

Folklor w studenckim wydaniu

Gospodarzem drugiego spotkania kierowników studenckich zespołów folklorystycznych z Radą Artystyczną d/s Zespołów Pieśni i Tańca przy ZG SZSP, które odbyło się w dniach 1-2 marca, był Zespół Tańca Ludowego UMCS.

W ciągu dwóch dni radzono nie tylko o sytuacji studenckiego ruchu folklorystycznego / a nie jest ona najlepsza: skarżono się na brak zainteresowania władz organizacji, uczelni, na kłopoty finansowe, na brak możliwości konfrontowania swego dorobku/, mówiono również o sprawach artystycznych. Działalność zespołów folklorystycznych / nie tylko studenckich/ na Lubelszczyźnie przedstawił mgr Stanisław Leszczyński. Występy Zespołu Tańca Ludowego UMCS i Zespołu Pieśni i Tańca AR pozwoliły uczestnikom spotkania nie tylko ocenić ich poziom artystyczny, ale także dostarczyły konkretnego materiału do dyskusji nad problemami artystycznymi, stylizacją i autentyzmem, muzyką i choreografią. Wnioski z dwudniowej dyskusji zaadresowano do ZG SZSP.

Sport na Wydziale

Jest tradycją, że działacze lubelskiej turystyki studenckiej wywodzą się głównie z przedstawicieli kierunków ścisłych. Dwa miesiące temu na Wydziale Mat-Fiz-Chem powstał klub Sportowy. Zrzesza on około 50 osób - nie tylko studentów, ale także pracowników naukowych. Działka już sekcja brydża, powstaje sekcja piłki nożnej i koszykówki. Jednakże nie uprawianie sportu wyczynowego, a rozwijanie sportu masowego jest głównym założeniem klubu. W najbliższym czasie zamierzają spopularyzować "ringo" - zaplanowane jest już spotkanie z twórcą tej gry.

Pierwszą dużą imprezą organizowaną przez klub był Ogólnopolski Turniej Koszykówki Mężczyzn Wydziałów Mat-Fiz-Chem. Uczestniczyło w nim 6 drużyn z czterech ośrodków uniwersyteckich. Zwyciężyła drużyna lubelska. Na wiosnę zaplanowanych jest natomiast kilka imprez masowych, w których udział może wziąć każdy student.

Wakacje za granicą

Około 100 osób spędzi wakacje w Czechosłowacji i na Węgrzech. Podpisane zostały umowy o współpracy pomiędzy RU SZSP z uczelnianymi organizacjami młodzieżowymi z uniwersytetów w Ołomuńcu i Debreczynie. Do Czechosłowacji wyjedzie jeden hufiec pracy i jedna grupa turystyczna, a na Węgry 1 hufiec i 2 grupy turystyczne. Taka sama ilość grup węgierskich i czechosłowackich przyjedzie do Polski.

Prawnicy przed mikrofonem

Gospodarzem ogólnopolskiego finału XV Konkursu Krasomówczego Prawników było Koło z UMCS. W pierwszym dniu eliminacji uczestnicy - przedstawiciele kół naukowych prawników - studentów ze wszystkich uniwersytetów - wygłaszali przygotowane wcześniej interpelacje poselskie. Ciekawszy był drugi dzień, kiedy rozpatrywano casus. karny. Uczestnicy Konkursu występując jako oskarżyciele lub obrońcy wykazywali się tu nie tylko umiejętnością posługiwania się pięknym słowem, lecz także umiejętnością posługiwania się nabytą na studiach wiedzą prawniczą.

Zwycięzcą konkursu został Lech Lutogniewski z UMK w Toruniu. Otrzymał on również nagrodę "Gazety Sądowej" za piękną polszczyznę. Przedstawiciel UMCS Zbigniew Różański zajął trzecie miejsce, a drugi reprezentant Lublina Adam Kaznowski otrzymał wyróżnienie. Uzyskał on także nagrodę redakcji "Prawa i życia" za dużą kulturę argumentacji prawniczej.

IX. Sylwetki Profesorów

Profesor dr Włodzimierz ŻUK

Profesor dr Włodzimierz ŻUK pochodzi z okolic Siedlec. W Siedlcach ukończył 4 klasy Gimnazjum Żółkiewskiego, następnie 4 klasy ukończył w Gimnazjum Zamoyskiego w Lublinie. Fizykę studiował na Uniwersytecie Warszawskim, gdzie uzyskał magisterium na podstawie badań z fosforescencji kryształów u prof. Stefana Pińkowskiego.

W czasie kampanii wrześniowej 1939 r. walczył w armii gen. Kleeberga. Okres okupacji przeżył w Lubelskiem. Natychmiast po wyzwoleniu Lubelszczyzny, bo już 1 września 1944 r. rozpoczął pracę, najpierw w Liceum Chemicznym w Lublinie, a od listopada także na UMCS. Przez pierwsze dwa lata pracował na obydwu etatach, potem tylko na Uniwersytecie, gdzie przez 31 lat zajmuje się fizyką eksperymentalną, przy czym prawie cały czas fizyką jądrową.

Był asystentem prof. Jana Błatona i prof. Stanisława Ziemeckiego. W bardzo szybkim tempie przeżył dalsze szczeble kariery uniwersyteckiej pełniąc kolejne funkcje adiunkta, zastępcy profesora, docenta, a od 1960r. profesora nadzwyczajnego. W roku 1967 został mianowany profesorem zwyczajnym.

Chociaż od 1944r. pracuje bez przerwy na UMCS, to jednak pracował równolegle na etatach poza Uniwersytetem:

- 1/ W Liceum Chemicznym /1944-1946/
- 2/ w Zakładzie Cząstek Elementarnych w Warszawie jako kierownik Laboratorium Neutronowego przy budowie pierwszego reaktora /1954-55/,
- 3/ w Instytucie Badań Jądrowych w Świerku /1955-1961/
- 4/ w Szkole Podchorążych Lotnictwa.

Wykładał także fizykę w byłej Filii UMCS w Zamościu.

Prof. Żuk wcześniej nawiązał kontakty naukowe z zagranicą, pierwsze już w listopadzie 1944r. z Uniwersytetem im. Łomonosowa w Moskwie. W latach 1946-1947 trzy razy wyjeżdżał na 2-miesięczną

pobyty do Berlina. Następnie nawiązał kontakty z Instytutem Badań Jądrowych w Winry /Jugosławia/, z Uniwersytetem Lajosa Kossutha w Debreczynie, Zjednoczonym Instytutem Badań Jądrowych w Dubnej /ZSRR/ oraz instytutami naukowymi w NRD, Szwecji i Danii. Z licznych wyjazdów zagranicznych profesora wymienimy te, które dla rozwoju fizyki jądrowej na UMCS miały szczególne znaczenie:

w 1957 r. - półroczny staż naukowy w Instytucie Nobla
w Sztokholmie,

w 1961 r. - 9 miesięczny pobyt na Uniwersytecie w Uppsali,

w 1968 r. - w Instytucie Oersteda w Kopenhadze.

Nawiązane wcześniej kontakty naukowe są stale przez prof. Żuka odświeżane, a także nawiązywane nowe na międzynarodowych konferencjach naukowych, w których bierze on czynny udział.

Prace prof. Żuka i jego zespołu naukowego w zakresie elektromagnetycznej separacji izotopów, spektrometrii mas i spektroskopii jądrowej spotykają się z dużym uznaniem fizyków polskich i zagranicznych. Lista prac naukowych prof. zawiera przeszło 100 pozycji. Wiele z nich zostało opublikowanych w materiałach międzynarodowych konferencji i czasopismach zagranicznych.

Główny kierunek badań naukowych, którym jest uprawiana w Lublinie spektrometria mas, rozwinął prof. Żuk na początku swojej pracy naukowej. W 1949 r. zbudował pierwszy w Polsce spektrometr mas. Również jako pierwszy w Polsce zastosował zbudowany pod jego kierunkiem elektromagnetyczny separator izotopów do implantacji jonów do półprzewodników. Jest autorem monografii "Spektrometria masowa" /PWN 1956/ a także redaktorem i zarazem autorem

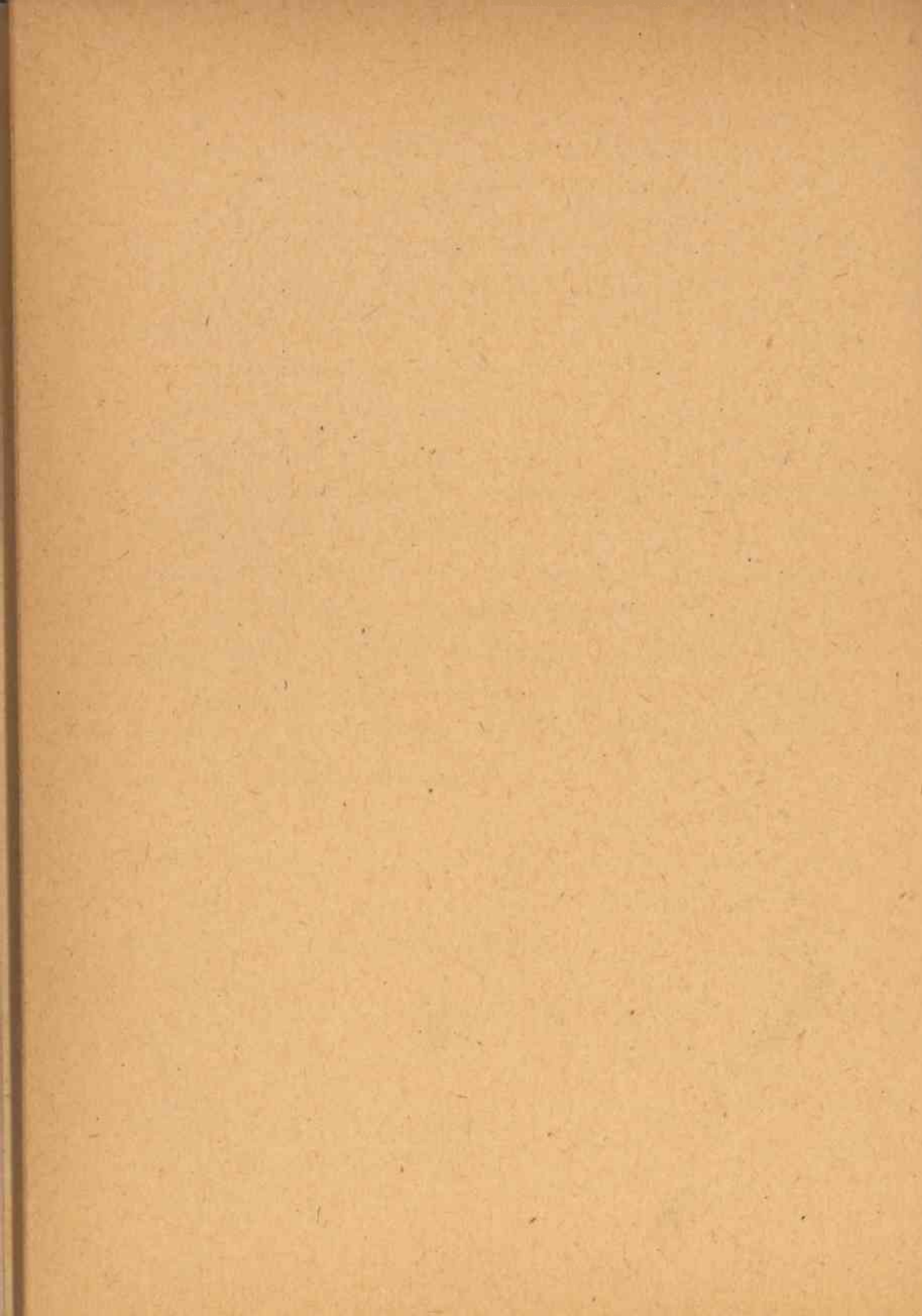
większości rozdziałów monografii "Spektrometrie mas i elektromagnetyczna separacja izotopów, która wkrótce zostanie przekazana do druku Państwowemu Wydawnictwu Naukowemu.

Prof. Żuk jest obecnie kierownikiem Zakładu Fizyki Jądrowej w Instytucie Fizyki. W przeszłości pełnił wiele funkcji administracyjnych na Uniwersytecie: od 1956 r. pełnił funkcję kierownika Katedry Fizyki Doświadczalnej, w latach 1960-1962 był dziekanem Wydziału Mat-Fiz-Chem, zaś w latach 1962-1968 prorektorem d/s nauki.

Jest on wychowawcą dwóch pokoleń fizyków. Przeprowadził kilkanaście przewodów doktorskich i kilka habilitacyjnych. Dla pracowników zakładu prof. Żuk jest nie tylko autorytetem naukowym, lecz również opiekunem i wychowawcą. Wymagający i krytyczny, gdy chodzi o sprawy naukowe, jednocześnie z ogromną życzliwością pomaga w rozwiązywaniu trudności zarówno naukowych, jak i życiowych. Codzienny kontakt z nim bardzo ułatwia jego bezpośredniość i szczerłość.

Zaangażowanie prof. Żuka w pracę naukowo-badawczą mobilizuje i zachęca jego współpracowników do rzetelnego wysiłku, a także sprawia, że w Zakładzie panuje atmosfera wzajemnej życzliwości i koleżeńkiej współpracy.

dr Stanisław Hałas

ozas. 14758/1875/[4-6]